เพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังและไขสันหลัง ใน Spinal Unit โรงพยาบาลศิริราช

เจ้าของและผู้ร่วมผลงาน 1. นางสาวพวงทอง กล่อมใจเย็น 2. นางสาวสุวคล โกสีย์ไกรนิรมล 3. นางสาวปาริฉัตร ดอกไม้ 4. นางสาวเกศรินทร์ ธนะรุ่ง

หน่วยงาน หอผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลัง (Spinal Unit) งานการพยาบาลศัลยศาสตร์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิคส์ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิคส์และกายภาพบำบัด โทรศัพท์02-4197521-2

ความสำคัญของปัญหา

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิคส์และกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้จัดตั้งศูนย์ผู้บาดเจ็บกระดูกสันหลัง(Spinal Unit) เป็นศูนย์แห่งแรกในประเทศไทยและในเอเชียอาร์คเนย์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2538 เพื่อให้การดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังและไขสันหลัง แบบองค์รวมอย่างเป็นระบบและครบวงจร

ห้องกายภาพบำบัดกายภาพบำบัด

ห้องฝึกการพึ่งพาตนเอง(independent living unit)

การดูแลผู้ป่วยใน spinal unit ดำเนินการโดยทีมสหสาขาวิชาชีพ ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง โดยให้ญาติ/ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย (Discharge Planning : DP) ในหอผู้ป่วยฯที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาด้านประสิทธิภาพการวางแผนจำหน่าย ทั้งในส่วนของ Team functioning รวมทั้งความรู้ความสามารถในการดูแลต่อเนื่องของผู้ป่วยและผู้ดูแล

การวิเคราะห์สาเหตุ (Root cause analysis)

1. การสื่อสาร ประสานงานระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ ในการดูแลรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูผู้ป่วย ยังไม่เชื่อมโยงเท่าที่ควร
2. การให้ข้อมูลและให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและผู้ดูแล ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ
3. การให้การดูแลผู้ป่วยอัมพาตจากการบาดเจ็บกระดูกสันหลังยังมุ่งเน้นความสำคัญ ที่ปัญหาทางด้านร่างกายมากกว่าจิตใจ จิตวิญญาณ และสังคม
4. ขั้นตอนการส่งต่อผู้ป่วยไปยังชุมชนยังขาดการดำเนินงานด้านการติดตามอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น หอผู้ป่วยฯจึงทำ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังและไขสันหลังขึ้น โดยมี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเตรียมผู้ป่วยครอบครัวและผู้ดูแลให้มีความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องทั้งด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคมรวมทั้งเกิดความมั่นใจในการดูแลช่วยเหลือตนเองที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยแบบองค์รวมในหอผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังมีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

มาตรการ/แนวทางการแก้ไขปรับปรุง และการนำสู่การ

ขั้นดำเนินการ ได้ดำเนินการพัฒนาระบบ 3 วงรอบ ตามขั้นตอน ดังนี้

วงรอบที่ 1 (ปีพ.ศ.2553) : การวางแผนแก้ไขปัญหา (planning)และ ดำเนินงาน (Action) ตามแผนดังนี้

1. ประชุมทีมสหสาขาวิชาชีพ จัดอบรม ทบทวนวิธีปฏิบัติการวางแผนจำหน่าย
2. รวบรวมข้อมูลปัญหาในการวางแผนจำหน่าย
3. จัดทำคู่มือการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลัง เช่น การดูแลป้องกันแผลกดทับ การดูแลป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ เป็นต้น
4. กำหนดแนวทางการทำการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย เน้นการดูแลแบบองค์รวมโดยให้มีระบบให้คำปรึกษาในหอผู้ป่วย
5. กำหนดตัวชี้วัด และติดตาม ประเมินผลเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

วงรอบที่ 2 (ปีพ.ศ.2554) : การวางแผนแก้ไขปัญหา (Planning) และ ดำเนินงาน (Action) ตามแผนดังนี้

1. ทุกสัปดาห์ ประชุมทีมสหสาขาวิชาชีพเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค วางแผน หาแนวทางพัฒนากระบวนการทำ DP ในหอผู้ป่วย
2. ประชุมทีมพยาบาล และจัดทำ Visual Management ในการมอบหมายหน้าที่พยาบาลแต่ละคนให้ชัดเจนขึ้น ในการดูแลตรวจสอบการทำ DP ของผู้ป่วยแต่ละคน รวมทั้งการบันทึกในแบบบันทึก
3. กำหนดผู้ดูแล และแนวทางการสอนผู้ดูแลเกี่ยวกับการดูแลและป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วย
4. ทำวิจัยการวางแผนจำหน่ายในหอผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังเพื่อให้ได้รูปแบบแนวทางการวางแผนจำหน่าย
5. กำหนดขั้นตอน แนวปฏิบัติในการส่งต่อการดูแลต่อเนื่องที่หน่วยการดูแลต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ

วงรอบที่ 3 (ปีพ.ศ.2555) : การวางแผนแก้ไขปัญหา (planning) และ ดำเนินงาน (Action) ตามแผนดังนี้

1. ประชุมทีมสหสาขาวิชาชีพเพื่อจัดทำ Flow การวางแผนจำหน่าย ตามแนวทางการปฏิบัติงานของรูปแบบการวางแผนจำหน่าย
2. ปรับปรุงแบบฟอร์มการบันทึกสำหรับการสื่อสารระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ โดยใช้บันทึกร่วมกันของทีมในใบ Progress Note และพยาบาลเขียนสรุปการทำ DP ทุกสัปดาห์
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยการพยาบาลต่อเนื่องให้ส่งต่อข้อมูลให้สถานพยาบาลใกล้บ้านผู้ป่วยทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เพื่อการดูแลต่อเนื่องที่บ้านอย่างเป็นระบบ
4. ติดตามผลการรักษาในผู้ป่วยที่มา Follow up ที่ Spinal Clinic และโทรศัพท์ติดตามผู้ป่วยในช่วง 1 สัปดาห์และ 1 เดือน หลังจำหน่าย
5. ประเมินผลตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง

ปีพ.ศ.2556 เป็นการติดตาม ประเมินผล เก็บข้อมูลแก้ไข ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สื่อสารประสานงานในทีมสหสาขาวิชาชีพทุกเดือน

การวัดผลสำเร็จ / ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลดำเนินการ	
		ก่อนดำเนินการ	หลังดำเนินการ
1.อัตราผู้ป่วยได้รับการวางแผนจำหน่ายอย่างสมบูรณ์โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ	≥90 %	≥80 %	≥90 %
2.อัตราผู้ป่วย Re – admit ด้วยโรคเดิมภายใน 28 วัน	0	0	0
3.อัตราผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความรู้และทักษะในการดูแลตนเอง	≥90%	≥80 %	100 %
4.อัตราการบันทึกข้อมูลการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องของทีมสหสาขาใน Progress Note และใน Nurse' s Note	100%	≥70 %	≥90 %
5.อัตราผู้ป่วยได้รับการดูแลต่อเนื่องจากโรงพยาบาลสู่บ้านอย่างเป็นระบบ	≥90%	≥70%	≥90 %
6.อัตราความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ	≥80 %	≥70 %	≥90 %

ผลลัพธ์ / ผลที่ได้จากการปรับปรุง

1. หน่วยงานได้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังและไขสันหลังแบบองค์รวม จากทีมสหสาขาวิชาชีพ ทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่เหมาะสม ปลอดภัย และต่อเนื่อง จากโรงพยาบาลสู่บ้าน ทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีความมั่นใจในการพึ่งพาตนเอง และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี
2. บุคลากรในทีมสหสาขาวิชาชีพมีความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดี และมีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผลสำเร็จของโครงการนี้ นำไปสู่การเผยแพร่แนวทางการวางแผนจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยบาดเจ็บกระดูกสันหลังและไขสันหลัง แก่หน่วยงานอื่นทั้งในและนอกองค์กร

โครงการ / กิจกรรม / โอกาสพัฒนาในครั้งต่อไป

1. สร้างเครือข่ายสนับสนุน (support network) และสร้างเครือข่ายกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน(self help group) เพื่อให้ผู้ป่วยกลุ่มนี้มีโอกาสพูดคุยปรึกษาหรือ เมื่อเกิดปัญหา ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ในการดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพของตนเอง สามารถกลับไปประกอบอาชีพได้ หรือสามารถศึกษาต่อได้ หรือทำประโยชน์ต่างๆ ให้กับสังคมต่อไป